ދިވެހިބަހުން ބުނާނެވެ. ލިޔާނެވެ. ވާހަކަ ދައްކާނެވެ.

އަޝްރަފް އަލީ

ސައުތު އެފްރިކާގެ ޒަޢީމު ނެލްސަން މަންޑޭލާ ވިދާޅުވި ބުއްދިވެރި ބަސްފުޅެއްގައި ވެއެވެ. "މީހަކު ތިބާއާ އެ މީހަކު ދަސްކުރި ބަހަކުން ވާހަކަ ދައްކައިފި ނަމަ އެ ބުނާ އެއްޗެއް ވަންނާނީ ތިބާގެ ބޮލަށެވެ. އެކަމަކު މީހަކު ތިބާއާއި ތިބާގެ މާދަރީ ބަހުން ވާހަކަ ދައްކައިފި ނަމަ އެ ވަންނާނީ ތިބާގެ ހިތަށެވެ." މަންޑޭލާގެ ބަސްފުޅާ ގުޅޭ ވިސްނައިލުމުން އެ ވިދާޅުވި ވާހަކަފުޅުގެ ތެދުކަން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެނަށް ވެސް އެނގެއެވެ. އަސަރާއި ޤުދުރަތުގެ މާނަ ބުނެދެނީ އަލިއަށް ބަހެވެ. މާދަރީބަހެވެ.

އާދޭހެވެ! ޔުނެސްކޯއިން 2022 ވަނަ އަހަރުގެ މާދަރީބަހުގެ ދުވަހަށް ކަނޑައެޅުއްވި މައުޟޫޢަކީ "ގިނަ ބަސްބަސް ތަޢުލީމުގައި ޓެކްނޮލޮޖީ ބޭނުން ކުރުން: ތަހައްދީތަކާއި ފުރުޞަތުތައް" މިއެވެ. މި ޝިޢާރުން ބާރު އަޅަނީ އުނގެނުމާއި އުނގަންނައިދިނުމުގައި ގިނަ ބަސްބަސް ކުރިއަރުވައިދީ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުތަކުގައި ޓެކްނޮލޮޖީ ބޭނުން ކުރުމުގައި ހުރި ތަރައްޤީތައް ނުވަތަ ޗެލެންޖުތަކާއި ފުރުޞަތުތަކަށެވެ.

އެކާވީސްވަނަ ގަރުނުގެ ވިސްނުމާއި ފިކުރާއި ހުނަރު ބައްޓަންވާ ތަޢުލީމުގެ މައި އަސާސަކީ ފަންނީއާލާތާއި މަޢުލޫމާތެވެ. މިހެންވުމުން އަދުގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުތަކުގައި އެންމެ ބޮޑު ސަމާލުކަމެއް ދޭން ޖެހެނީ ފުރިހަމަ އިންސާނަކު އުފެއްދުމަށެވެ. ޒަމާނީ ފަންނީއާލާތްތަކުގެ ސަބަބުން އިޖުތިމާޢީ ގުޅުންތަކާއި އުޅުންތަކަށް މި ދަނީ ބަދަލުވަމުންނެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ ފަށަލަކަށް ފަންނީއާލާތްތައް އަންނަނީ ހަމަޖެހިލާ އެކަ ފަހިކޮށް ދެމުންނެވެ. އެހެނަސް އިންސާނީ އިޖުތިމާޢީ މުޢާމަލާތުތަކާއި އިޖުތިމާޢީ މާހައުލު އާދަކާދަތައް ދަނީ ހަނިވެ ބަދަލުވަމުންނެވެ. ފުރިހަމަ އިންސާނަކު އުފެއްދުން ޖެހުނީ މި ފަދަ އެތައް ސަބަބުތަކެއް ހުރެއެވެ.

އަދުގެ ތުއްތުކުދިންނާއި ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުން ވަގުތު ހޭދަކުރަނީ ހިޔާލީ ދުނިޔެއެއްގައެވެ. ނަޒަރުގެ އެކި މަޖުލުގައެވެ. އެކި އުފުލުގައެވެ. މިއަދު އެކަކު އަނެކަކާ ބައްދަލުކޮށް ވާހަކަދައްކައި ހިނިސަމާސާ ކުރެވޭ ހިނދުކޮޅުތަކެއް މަދުވެއްޖެއެވެ. އިންސާނީ ގުޅުންތަކުގެ މައި ބިނާއަކީ މުޢާމަލާތެވެ. މުޢާމަލާތުގެ ބިންގާ ބަހެވެ. އިންސާނީ ގުޅުންތައް މަދުވެ މުޢާމަލާތު ކުރުމެއް ނުކުރެވޭ ނަމަ ބަހުގެ އަހައްމިއްޔަތު ކޮން ބަޔެއް ހުރީހެއްޔެވެ؟ މިއީ އަދުގެ ކޮންމެ މުޖުތަމަޢަކުން ފުންކޮށް ވިސްނަން ޖެހޭ ކަމެކެވެ.

މާދަރީބަހުގެ ދުވަހުގެ ހިނިތުންވުމާ އެކު އުފާވެރިކަމުގެ އަތްތިލަބަޑިޖަހަމުން ކުޅިވަރުތަކާއި ހެދުންތަކުން ޒީނަތްތެރިވާ ހިނދު މާދަރީބަހާ ގުޅޭ ފުންކޮށް ޚާއްޞަކޮށް އަދިވެސް މުސްތަޤްބަލުގެ މާދަރީބަހުން ކުދިން ޖާގަ ކަން ފެށެ ހަނދާން ކުރަން ވާނެއެވެ. ދިވެހިންގެ މާދަރީބަހަކީ ދިވެހިބަހެވެ. ވީ ޒަމާނެއްގައެވެ. ދިވެހި މުޖުތަމަޢަކީ ދެބަހުރުވަ ނުވަތަ ގިނަ ބަހުރުވަ މުޖުތަމަޢަކެވެ. މިފަދަ މުޖުތަމަޢުތަކުން ބޭނުންކުރާ ކުދިންގެ ކިބައިގައި އެއް ބަސް ވުރެ ގިނަ ބަސް އެ ކުދިންގެ މާދަރީބަސްބަހުގެ ގޮތުގައި ވެއެވެ. ދިވެހި ކުދިންގެ ކިބައިގައި ބަސްތައް އަރަގަނޑަ އުމުރުގައި އެ ކުދިންގެ ކިބައިގައި ފުރަތަމަ އަރަގަނޑަ އެންމެ ފުރިހަމަ ބަހަކުން ދިވެހިބަސް ހުރުން މިހުރީވެ. ކޮންމެ ކުއްޖެއްގެ މާދަރީބަހަކީ ދިވެހި މަހަރާތުގެ އަމިއްލަ ބަސް ވެސް އެއީ ދިވެހި ފަންޖަހާއި ދިވެހިފަންނުތަކާއި ތަރުބިއްޔަތާއި އަޚްލާޤަށް އާދޭ ހުރިހާކަމެއް އަސާސް ކުރާނެ ކަމެކެވެ.

ބައިނަލްއަޤުވާމީ މާދަރީބަހުގެ ދުވަސް ފާހަގަ ކުރުމަށް ޔުނެސްކޯގެ ފަރާތުން ކުރަން ވިއެވެ. ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެންވަރުގައި މާލަމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި އެއްބައިވަންތަކަމާއި ސަގާފީ ތަރުހީބުތަކާއި ފަންނީ ކަންކަމާއި ވެސް ބޭނުން ވިއެވެ. ދިވެހިބަހަކީ އަދި ދިރުމުގެ ތަރައްޤީއާ އަދި ދަރިވަރުން ދަކީ ކަންކަމުގެ މަސައްކަތް ވަރަށް ދަށުކަން ވިއެވެ. ހަމަޔަގީނާއި ދޭތެރޭ ހަމަ ރޫޙާނީބަރަކާތް އަމިއްލަ މަސައްކަތްތަކެއް ތެދުވިއެވެ.

ދިވެހިބަހަކީ އަދި ކުރީން ޒަމާނެއް ބޭނުން މަސައްކަތް ކުރަން އެއްގަބުލެ ދެކޭ ދިވެހިބަހުން ރީތިކޮށް ފަރުޖަހާ ކިޔުމެވެ. ސަލާމް ދިވެހިބަހުން ގިނަގިނައިން ވާހަކަ ދައްކަމެވެ. ދިވެހިބަހުން ތަފާތު ގިނަގިނައިން ލިޔުމެވެ. ދިވެހިބަހުން ކިޔާނު ބަލާ ގިނަ ކުރުމެވެ. ދިވެހިބަހަށް ބޮޑުޖެހުން ހުރި އިލްމީބަހާއި ފަންނީ ބަސްތަކަށް ފަހަރުފަހަރު އެކުލަވާލުމެވެ. ގަވާއިދު ސާފުކޮށް ކިޔުމަށް ދިވެހިބަހުގެ ދަރުބާރު ފުރިހަމަކުރުމެވެ. އަދި ދިވެހިބަހަން ކުރާ އަމަލު ބަހަށް ތަރުޖަމާކުރުމެވެ. ގައުމީ ސިޔާސީ ސަރުކާރުގައި ދިވެހިބަހުގެ މަގާމު ފުށުއަރާ ކުރުމެވެ. އަދި ދިވެހިބަހަން ކުރާން އިޙުތިރާމް ކަމަށް ތަކެއް ދަށުގައި މަސައްކަތްތަކުގައި ދިވެހިބަހަން އިސްކަން ދިނުމެވެ. ދިވެހިބަހަން ލިޔު އެންމެހާ އިހުތިރާމްކުރުމެވެ.

ނަތީޖާއަށް މަސައްކަތް ވިސްނުމަ ފަރާތުން ހިތުން ވަނަހި މާދަރީބަހުން ބެހިމެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މާދަރީ ބަހަށް ދިވެހިބަހެވެ. ވާހަ ދިވެހިބަހުން ބޭނުންވެ. ދިވެހިބަހުން ލިޔުމެވެ. ދިވެހިބަހުން ވާހަކަދައްކާށެވެ. ހިތުން ފެށި ބޮޑުކަން ފެށި އެންމެ ފުރިހަމަކުރަން ވެސް ދަޢުވަތު ދިނުމައި ދިރިހުރި އާރުނަނުމެވެ. ދިވެހި ގައުމީއަހަރު ބަދަލުވީ ދިރި އާރާވަނީ ފެށި އާރުނަނުމެވެ. އާދޭހެވެ! ދިވެހިބަހަށް އަސާސް ގަދަ ރީތި އެގޮތަށް ދިވަނަހުއް ނަތީ ފުރިހަމަ ބަދަލު ބޭނު ހަގޭ އަޅުއް އުފުލާ ކަމުގެ އާރާ ލިބޭނީ އާރުނަނުމެވެ.